

LIKKUTEI TORAH • SHIR HASHIRIM • MAAMAR 4

לריח שמניך טובים שמן תורק שמך על כן עלמות אהבוך

For the fragrance of your goodly oils

All the rewards of the World to Come are only a single glimmer of G-d's light, while teshuvah from the depth of the heart, possible only for a soul in a body, reaches G-d's very being and essence. The souls above reach that same inclusion through the Torah they learned below, whose "fragrance" grows the further it descends.

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

Likkutei Torah
THE CHASSIDISHE PARSHA

likkuteitorah.com/likkutei-torah/shir-hashirim/4/

THE BIG IDEA

All the rewards of the World to Come are only a single glimmer of G-d's light, while teshuvah from the depth of the heart, possible only for a soul in a body, reaches G-d's very being and essence. The souls above reach that same inclusion through the Torah they learned below, whose "fragrance" grows the further it descends.

Each section: the Hebrew, then the translation, then a short explanation under a gold rule. Small numbers in the Hebrew are the notes at the end.

THE MAAMAR IN BRIEF

The maamar reads "the maidens (alamos) love you" as "the worlds (olamos)": souls not in bodies, while "your Master is your Maker" refers to souls in this world. It asks why a soul would leave the radiance of the Shechinah for so great a descent, when even Gehinnom is worth enduring for the Garden of Eden. The answer: all the World to Come, through fifty thousand jubilees, is only a single thought, the "yud" of G-d's contraction, while one hour of teshuvah in this world reaches His essence. Reflecting on the soul's lofty root and its fall arouses deep compassion, which draws down the Thirteen Attributes of Mercy; these open the heart sealed by physical life, as "your Master" opens a maiden, making it a dwelling for G-d. This is the work of Elul and the Ten Days of Teshuvah: turning back "face to face". The souls in the Garden of Eden, for whom a broken heart does not apply, rise through the Torah they studied, the "oil poured forth" whose fragrance grows as it descends into physical matters. Souls below can reach that great love too: the hidden love in every Jew, like the kernel of a nut, is revealed through teshuvah when G-d's own hidden level is aroused.

OUTLINE

1	Why the soul descends	¶1
	The two kinds of souls; the great descent into a body; the whole World to Come is only a glimmer, while teshuvah in this world surpasses it.	
2	Teshuvah from the depth of the heart	¶2-3
	Contemplating the soul's source above Chochmah and its fall arouses compassion that draws down the Thirteen Attributes of Mercy from G-d's essence.	
3	"Your Master is your Maker"	¶4-5
	Mercy opens the heart sealed by physical life, making it a vessel; Elul and the Ten Days of Teshuvah restore a face-to-face bond.	

4 The souls above and the hidden love below

¶6

Souls in the Garden of Eden rise through the Torah's "poured" fragrance; souls below reach the great love as the hidden love, like a nut's kernel, is revealed through teshuvah.

KEY CONCEPTS

Radiance of the Shechinah (ziv haShechinah) זיו השכינה

The reward of the Garden of Eden and the World to Come: a mere glimmer of G-d's light, not His essence.

His being and essence מהותו ועצמותו

G-d as He is in Himself, beyond every thought and every revealed level; the goal of teshuvah is to be included in it.

A descent for the sake of an ascent ירידה צורך עליה

The soul comes down into a body in order to reach, through teshuvah and Torah, a height it could not reach before.

Thirteen Attributes of Mercy י"ג מדות הרחמים

The attributes revealed to Moshe; they draw down compassion from G-d's essence and open the closed heart, especially in Elul.

Face to face פנים בפנים

A relationship of full inner involvement, as opposed to service with "the back of the neck"; restored in the Ten Days of Teshuvah.

The hidden love אהבה מסותרת

The love of G-d present in every Jew, concealed like a nut's kernel inside its shell, which comes out in heartfelt prayer and teshuvah.

Oil poured forth שמן תורק

The Torah, G-d's Name, poured down level by level into physical matters, whose fragrance grows as it descends.

SECTION 1 • 11

Why the soul descends

1 לריח שמניך טובים¹ שמן תורק שמך על כן עלמות אהבוך. הנה נשמות שאינן בגוף בעוה"ז נק' עלמות אל תקרי עלמות אלא עולמות.²

“For the fragrance of your goodly oils, your name is oil poured forth; therefore the maidens (alamos) love you.” Now, souls that are not in a body in this world are called alamos, “maidens”: do not read alamos, “maidens,” but olamos, “worlds.”

The maamar opens with a verse from the Song of Songs and focuses on its last words, “the maidens love you.” Reading alamos (maidens) as olamos (worlds), the Alter Rebbe takes the “maidens” to be souls not in a body, that is, souls dwelling in the higher worlds.

והנה כתיב כי בועליך עשיך³ כו' הם נשמות שהם בעוה"ז ועיין מזה ברבות בא ס"פ ט"ו זח"ג תצא (דרע"ז א')

And it is written, “For your Master is your Maker, etc.”: these are the souls that are in this world. And see on this in Rabbah, [Parshas] Bo, end of section 15, [and] Zohar III, [Parshas] Teitzei (p. 277a).

By contrast, the verse in Isaiah that calls G-d the soul's “Master” (literally “husband”) refers to souls here in this world, clothed in bodies. The Alter Rebbe points the reader to the Midrash and the Zohar where these two kinds of souls are discussed.

והנה ירידת הנשמה בעוה"ז הוא ירידה גדולה א"צ לומר בזמן שאין בהמ"ק קיים אלא אף קודם זמן הגלות הוא גלות וירידה גדולה לנשמות להתלבש ולהתגשם

Now, the descent of the soul into this world is a great descent. Needless to say at a time when the Holy Temple does not stand; but even before the time of exile, it is an exile and a great descent for the souls to be clothed and made physical

The soul's coming down into a body is called a great descent. This is true not only in the time of exile, when the Temple is destroyed; simply being clothed in a physical body is already a kind of exile for the soul.

בגוף בעוה"ז דהנה הנשמה קודם בואה לעוה"ז היתה נהנה מזיו השכינה ואיתא מוטב דלידיינא⁴ וליתי לעלמא דאתי שכדאי כל יסורי גיהנם לבא אח"כ לתענוג ג"ע

in a body in this world. For before coming to this world the soul was enjoying the radiance of the Shechinah. And it is said, "Better that I be judged and come to the World to Come": for all the sufferings of Gehinnom are worthwhile in order to come afterward to the delight of the Garden of Eden,

Before birth the soul enjoyed the radiance of the Shechinah, G-d's revealed presence. The Talmud relates a sage's wish to pass through judgment in order to reach the World to Come, which shows that even the pain of Gehinnom (purgatory) is worth enduring for the delight of the Garden of Eden.

התחתון אפילו ויש ג"ע תחתון וג"ע עליון וכשהנשמה צריכה לעלות לג"ע עליון יש עוד גיהנם מקודם הנק' נהר דינור⁵ דנגיד ונפיק⁶ וא"כ מה צורך ולמה ירדה הנשמה לעוה"ז ירידה גדולה כזו

even the lower one. And there is a lower Garden of Eden and a higher Garden of Eden, and when the soul must ascend to the higher Garden of Eden there is yet another Gehinnom before it, called the River of Fire (Nehar Dinur), which "flows and goes forth." If so, what need is there, and why did the soul descend into this world, so great a descent?

Even the lower Garden of Eden justifies such suffering, and to rise to the higher Garden of Eden the soul must first pass through a further purification called the River of Fire. The question is therefore sharp: if the soul already enjoyed so much above, why must it descend so far?

אך ירידה זו צורך עליה⁷ ומהו עליה יותר כנ"ל הנה איתא יפה שעה אחת בתשובה⁸ ומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב.⁹

But this descent is for the sake of an ascent. And what is the ascent that is greater than [all] the above? It is said: "One hour of teshuvah and good deeds in this world is finer than all the life of the World to Come."

The answer is that the descent exists for the sake of a greater ascent. The Mishnah's teaching that one hour of teshuvah and good deeds in this world surpasses all the life of the World to Come shows that this world offers something the heavenly reward cannot.

דהנה כל חיי עוה"ב¹⁰ ג"ע התחתון וימות המשיח וכו'¹¹ הוא רק זיו השכינה¹² הארה אחת ביוך נברא עוה"ב¹³ יוד צמצום גדול ומחשבה אחת

For all the life of the World to Come, the lower Garden of Eden, the Days of Mashiach and so on, is only the radiance of the Shechinah, a single glimmer. With the yud the World to Come was created: the yud is a great tzimtzum and a single thought,

All the rewards of the World to Come are only a "radiance" of the Shechinah, a single glimmer and not G-d's essence. The Talmud says the World to Come was created with the letter yud, the smallest letter, which stands for a great contraction (tzimtzum) and a single thought.

כמו למשל אות אחת לגבי עצמות מהותו ועצמותו ומבשרי אחזה אלוה¹⁴ למעלה באור א"ס ב"ה מהותו ועצמותו הוא

like, by way of analogy, a single letter compared to the very essence of one's being and essence. "And from my flesh I behold G-d": above, in the Infinite Light, blessed be He, His being and essence, it is

A single letter or thought is a tiny expression compared to the whole person who produces it. Using the principle of Job's words, "from my flesh I behold G-d" (learning about the Divine from the human being), the Alter Rebbe applies this to G-d's own being and essence.

רק מחשבה אחת צופה ומביט עד סוף כל הדורות במאמר אחד יכול להבראות^{15,16} בראשית נמי מאמר¹⁷ הוא יוד צמצום

only a single thought: He looks and beholds to the end of all the generations. "With a single utterance [the world] could have been created"; "Bereishis is also an utterance." It is the yud, a tzimtzum,

For G-d, all of creation through the end of time is like one thought or one glance. The Mishnah says the world could have been created with a single utterance, and the Talmud counts "In the beginning" as an utterance too, so all of creation stems from a contraction symbolized by the yud.

הארה אחת כל ימי חיי עוה"ב לשון רבים שיש כמה ג"ע תחתון וג"ע עליון וימות המשיח גבוה מעל גבוה בכל חמשים אלף יובלות¹⁸

a single glimmer. "All the days of the life" of the World to Come is in the plural, for there are several lower Gardens of Eden and higher Gardens of Eden and Days of Mashiach, one higher than the other, through all the fifty thousand jubilees.

The phrase "the life of the World to Come" is read as a plural, implying many levels of reward. There are many Gardens of Eden and eras of Mashiach, each above the next, extending through fifty thousand jubilees.

כי כל שיתא אלפי שנים הם רק שמיטה אחת ויש בהם ג"ע תחתון וג"ע עליון וימות המשיח כו'

For all the six thousand years are only one Shemittah, and in them there are a lower Garden of Eden, a higher Garden of Eden and the Days of Mashiach, etc.

The six thousand years of this world's history count as only one Shemittah (sabbatical) cycle within that vast scheme. Each such cycle has its own lower and higher Garden of Eden and its own era of Mashiach.

וא"כ כל חיי העוה"ב הוא רק זיו והארה אחת מאור א"ס ב"ה מהותו ועצמותו ולית מחשבה תפיסא ב"י כלל¹⁹ במהותו ועצמותו:

If so, all the life of the World to Come is only a radiance and a single glimmer from the Infinite Light, blessed be He, His being and essence; and "no thought can grasp Him" at all in His being and essence.

The conclusion is that all these levels together are still only a glimmer of the Infinite Light, while G-d's own being and essence remains beyond any thought. This sets up the claim that teshuvah in this world reaches higher than all of them.

SECTION 2 • ¶2-3

Teshuvah from the depth of the heart

2 ב וזהו ירידה צורך עליה ע"י תשובה לעלות לעלוי זה להכלל במהותו ועצמותו ויפה שעה אחת כו'

This is [the meaning of] "a descent for the sake of an ascent": through teshuvah, to rise to this elevation, to be included in His being and essence. And "one hour ... is finer, etc.,"

The ascent that justifies the descent is teshuvah, which lets the soul rise to be included in G-d's own being and essence. That is why "one hour" of teshuvah in this world is finer than the whole World to Come.

דייקא בגלות וירידה בגוף גשמי ע"י תשובה מעומקא דליבא באתעדל"ת מהתכוננות ירידתו ממקום גבוה מאד נעלה דע מאין

specifically in exile and in descent into a physical body, through teshuvah from the depth of the heart, as an arousal from below, from contemplating his descent from a very high and exalted place: "Know from where

This power belongs specifically to a soul in exile in a physical body. Its teshuvah comes from the depth of the heart, as a human initiative, born of reflecting on how far it has fallen from its lofty source.

באת^{20, 21} מלמעלה מהחכמה והחכמה מאין תמצא²² הוא ראשית הגילוי ולאן אתה הולך להתלבש בעוה"ז אף שלא חטא אעפ"כ הוא נתגשם ונפרד ממהותו ועצמותו בתכלית הריחוק

you came": from above Chochmah, "and Chochmah comes from nothingness," which is the beginning of revelation; "and to where you are going": to be clothed in this world. Even though he did not sin, nevertheless he has become physical and separated from His being and essence, in utter distance.

The Mishnah's "Know from where you came" is read as pointing to the soul's root above Chochmah, in the "nothing" (ayin) from which wisdom comes. "To where you are going" is its being clothed in this world, where, even without sin, it has become physical and utterly distant from G-d's essence.

וצריך להיות ממארי דחושבנא לידע אינש בנפשו כו' ולעורר רחמנות על ירידתו כו' בלב נשבר על חיי דנשמתא וממילא הוא נמשך בהשתלשלות רחמים על בני חיי ומזוני זכרנו לחיים כו'.

And one must be among "the masters of reckoning," so "that a person know in his soul, etc.," and arouse compassion over his descent, etc., with a broken heart over the life of the soul. And as a matter of course, compassion is drawn down through the chain of descending worlds upon children, life and sustenance: "Remember us for life, etc."

A person must honestly take stock of his soul and feel compassion for its descent, with a broken heart over its spiritual life. That compassion, aroused below, draws down compassion from above, even in material matters such as children, life and livelihood, as in the prayer "Remember us for life."

3 וזהו ברחמים גדולים אקבצך²³ ע"י תשובה מעומקא דליבא בהתכוננותו כי ברגע קטן עזבתיך שהעזיבה הוא

This is [the meaning of] "With great compassion I will gather you": through teshuvah from the depth of the heart, as he contemplates that "for a small moment I forsook you," that the forsaking is

Isaiah's promise "With great compassion I will gather you" is read as describing teshuvah from the depth of the heart. It comes as the person reflects on the next words, "for a small moment I forsook you."

רק רגע קטן מחשבה אחת כל שיתא אלפי שנים וג"ע התחתון וג"ע העליון וימות המשיח ותחיית המתים וכל החמשים אלף יובלות (ועיין מזה בד"ה להבין פי' הפסוק מי אל כמוך).²⁴

only a small moment, a single thought: all the six thousand years, and the lower Garden of Eden and the higher Garden of Eden, and the Days of Mashiach, and the Resurrection of the Dead, and all the fifty thousand jubilees. (And see on this in the discourse beginning "To understand the meaning of the verse 'Who is a G-d like You.'")

The "small moment" is G-d's single thought that holds all of history, every Garden of Eden, the Days of Mashiach, the Resurrection and the fifty thousand jubilees. The Alter Rebbe refers the reader to another maamar for more on this.

ואי לזאת ירידתו לעוה"ז היא ירידה גדולה עי"ז מעורר תשובה מעומקא דליבא רחמים רבים ממהותו ועצמותו להמשיך י"ג מדות הרחמים²⁵ שלא יכול להתמשך בכלי אחד²⁶

Therefore, since his descent into this world is a great descent, through this he arouses teshuvah from the depth of the heart, [and] abundant compassion from His being and essence, to draw down the Thirteen Attributes of Mercy, which cannot be drawn down in a single vessel

Because the soul's descent is so great, the teshuvah it arouses is deep, and it calls forth abundant compassion from G-d's own essence. That compassion comes through the Thirteen Attributes of Mercy, because it is too great to be contained in a single vessel or attribute.

רק ב"יג מדות ה' ה' אל רחום וגו' ה' המשכה ממהותו ועצמותו שיהיה ה' י"ג מדות כו:²⁷

but only in thirteen attributes: "Havayah, Havayah, G-d, compassionate, etc." Havayah is the drawing down from His being and essence, that Havayah become thirteen attributes, etc.

The Thirteen Attributes begin with "Havayah, Havayah, G-d, compassionate." The Name Havayah here stands for the drawing down from G-d's essence, which then unfolds into thirteen attributes of mercy.

SECTION 3 • ¶4-5

“Your Master is your Maker”

4 ג וזהו כי בועליך עושיך וגו'. ואיך שייך אצלו ית' שאין לו דמות הגוף לגבי נמשות רוחניות לשון זה וכתוב כי יבעל בחור בתולה²⁸ וגו'.

And this is [the meaning of] “For your Master (bo’alayich) is your Maker, etc.” But how can this expression apply to Him, may He be exalted, who has no bodily form, with regard to spiritual souls? And it is written, “As a young man espouses (yiv’al) a maiden, etc.”

The Alter Rebbe returns to Isaiah’s “For your Master (bo’alayich) is your Maker,” which uses the language of marriage. He asks how such an expression can apply to G-d, who has no body, in relation to spiritual souls, especially since another verse uses the same word for a young man marrying a maiden.

אך הנה איתא על זה (סנהדרין דף כ”ב ב') אין אשה כורתת ברית²⁹ כו'.

But it is said about this (Sanhedrin, p. 22b): “A woman makes a covenant only, etc.”

The Talmud teaches that a woman makes a covenant only with the one who made her a vessel. The Alter Rebbe hints at this teaching to explain in what sense G-d is the soul’s “Master” and “Maker.”

דהנה ע”י ירידתה בעוה”ז בגלות נתגשמה ונטמטם לבו וה”י לאבן אף שאינו נפש החוטאת באיסור ח”ו גם ע”י היתר כשאינו מקדש עצמו כו'

For through its descent into this world, in exile, [the soul] became physical, and his heart was dulled and became stone. Even if he is not a soul that sins through what is forbidden, G-d forbid, [this comes about] also through what is permitted, when he does not sanctify himself, etc.

In exile in this world the soul becomes coarse and the heart becomes closed, like stone. This happens not only through sin, G-d forbid, but even through permitted things when a person does not sanctify himself in them.

וע”י התעוררות רחמים רבים אתערותא דלעילא ב”ג מדה”ר נפתח לבו שיש כח במדה זו לפתוח מי שלבו אטום כבתולה^{30,31} כמו שאנו רואים באדם אכזרי שלבו אטום וכשמעוררים לו איזה רחמנות נפתח לבו.³²

And through the arousal of abundant compassion, an arousal from above, in the Thirteen Attributes of Mercy, his heart is opened; for this attribute has the power to open one whose heart is sealed like a maiden’s, as we see in a cruel person whose heart is sealed, yet when some compassion is aroused in him, his heart opens.

The Thirteen Attributes of Mercy, drawn down from above, have the power to open such a sealed heart, much as a maiden’s closed state is opened in marriage. We see this in human terms: even a cruel person’s heart opens when compassion is stirred in him.

5 וזהו כי בועליך עושיך ע"י תשובה מעומק דליבא בהתבוננות כי ה' צבאות³³ הם כל חיי עוה"ב כו'

And this is [the meaning of] "For your Master is your Maker": through teshuvah from the depth of the heart, in contemplating that "G-d of Hosts," which is all the life of the World to Come, etc.,

The Alter Rebbe now explains "your Master is your Maker" through the teshuvah just described. The verse goes on to say "G-d of Hosts is His Name," and he reads this as a subject for contemplation: all the life of the World to Come is contained in "G-d of Hosts."

הוא רק שמו הודו על ארץ ושמים³⁴ זיו השכינה ומקור נשמתו הוא גבוה מאד נעלה כו' וירידתה הוא ירידה גדולה כו'

is only "His Name": "His glory is over earth and heaven," the radiance of the Shechinah; and the source of his soul is very high and exalted, etc., and its descent is a great descent, etc.

All of that is only G-d's "Name," His glory shining over heaven and earth, a mere radiance of the Shechinah, just as a name is only an outer expression of a person. By contrast, the soul's source is very lofty, so its descent into this world is very great.

עיי"ז הוא מעורר י"ג מדות כו' ברחמים רבים לפתוח לבו שיהיה כלי ומכון לשבתך פעלת³⁵ ה' כו'

Through this he arouses the Thirteen Attributes, etc., with abundant compassion, to open his heart, so that it be a vessel, and "the foundation for Your dwelling that You have made, G-d, etc."

This contemplation arouses the Thirteen Attributes of Mercy in abundance, which open the person's closed heart. The opened heart becomes a vessel and a "foundation for Your dwelling," a place where G-d can rest.

יאר ה' פניו אליך³⁶ שעיי"ז כמים הפנים³⁷ כו' יחזור פניו ג"כ בתשובה וזהו ג"כ עשרת ימי תשובה הוא חזרת פנים בפנים

"May G-d make His face shine upon you": so that through this, "as water [reflects] face to face, etc.," he too will turn his face back in teshuvah. And this is also [the meaning of] the Ten Days of Teshuvah: a return to [being] face to face.

When G-d "makes His face shine" on a person, the person, like a reflection in water, turns his own face back to G-d in teshuvah. The Ten Days of Teshuvah (from Rosh Hashanah to Yom Kippur) are this return to a face-to-face relationship.

כי כל השנה אף שעובדים את ה' כו' הוא בחינת עורף כי פנו אלי עורף ולא פנים³⁸

For all the year, even though one serves G-d, etc., it is on the level of the back of the neck: "For they have turned to Me the back of the neck and not the face."

During the rest of the year, even one who serves G-d does so as if with the back of the neck turned toward Him. The Alter Rebbe borrows Jeremiah's rebuke, "they turned to Me the back of the neck and not the face," to describe service without inner involvement.

כי כל עיקר חיות האדם וכל החושים ראייה ושמיעה דיבור ריח הוא בפנים ובעורף הוא רק עצם כו'

For the whole essence of a person's life-force and all the senses, sight and hearing, speech [and] smell, are in the face, while in the back of the neck there is only bone, etc.

The face is where a person's life and senses are concentrated, while the back of the neck is only bone. The image shows the difference between service with one's full inner vitality and service that is merely external.

כמו כן צריך להחזיר כל עיקר נקודת לבבו ורצונו ומחשבה דיבור ומעשה רק לה' לבדו וכאמרו מי לי בשמים^{39,40} כו' גי'ע תחתון וגי'ע עליון כו'

So too, one must turn back the whole essence of the point of his heart, and his will, and thought, speech and action, to G-d alone; as it says, "Whom have I in heaven, etc.": the lower Garden of Eden and the higher Garden of Eden, etc.,

Turning the face to G-d means directing the innermost point of the heart, the will, and all thought, speech and action to Him alone. As the Psalmist says, "Whom have I in heaven," one seeks not even the Gardens of Eden but G-d Himself.

שהוא רק זיו והארה אחת כנ"ל וקודם עשיית כל חודש אלול מעורר י"ג מדה"ר שעייז יהיו עשיית פנים בפנים אחד באחד בכל נפשך⁴¹ וגוי להכלל ולהבטל במהותו ועצמותו רחמי רבים ורב חסד:⁴²

which are only a radiance and a single glimmer, as [explained] above. And before the Ten Days of Teshuvah, all the month of Elul, one arouses the Thirteen Attributes of Mercy, so that through this the Ten Days of Teshuvah will be face to face, one with One, "with all your soul, etc.," to be included and nullified in His being and essence: abundant compassion and "abundant in kindness."

The Gardens of Eden are only a glimmer, so the goal is G-d's essence. Elul, the month before Rosh Hashanah, arouses the Thirteen Attributes of Mercy, preparing for the Ten Days of Teshuvah to be face to face, with the soul included and nullified in G-d's being and essence.

SECTION 4 • 16

The souls above and the hidden love below

6 ד והנה כל זה הוא בנשמות שהם בעוה"ז בגלות וירידה גדולה כו'. אך הוא עיי תשובה כנ"ל ובמקום שבעל תשובה עומד כו'.

Now, all this concerns the souls that are in this world, in exile and a great descent, etc. But it is through teshuvah, as [explained] above, and "in the place where a baal teshuvah stands, etc."

Everything so far concerns souls in bodies, whose ascent comes through teshuvah. The Talmud teaches that "in the place where a baal teshuvah (a returnee) stands," even perfect tzaddikim cannot stand, showing how high this ascent reaches.

אבל הנשמות שבג"ע שהם בחינות צדיקים גמורים שמשגיגים מזיו השכינה כנ"ל וא"כ ע"י מה הוא עלייתם להכליל כו' שאינו שייך אצלם לב נשבר מעומקא דליבא כו'

But the souls in the Garden of Eden, who are on the level of perfect tzaddikim, who apprehend of the radiance of the Shechinah, as [explained] above: if so, through what is their ascent, to be included, etc., since a broken heart from the depth of the heart does not apply to them, etc.?

This raises a question about souls already in the Garden of Eden, perfect tzaddikim who enjoy the radiance of the Shechinah. A broken heart does not apply to them, so how do they rise to be included in G-d's essence?

זהו לריח שמניך טובים⁴³ כו' ע"כ עלמות אהבוך ופי' שע"י התורה שעסקו בה בהיותם בעוה"ז מלוכשים בגופים שהתורה נתלבשה ג"כ בדברים גשמיים

This is [the meaning of] "For the fragrance of your goodly oils, etc., therefore the maidens love you." The explanation is that [it is] through the Torah that they engaged in while they were in this world, clothed in bodies; for the Torah too was clothed in physical things.

The answer is found in the opening verse: "the fragrance of your goodly oils" is why "the maidens," the souls above, love G-d. Their ascent comes through the Torah they studied while in bodies, since the Torah itself was clothed in physical matters.

וזוהו שמן תורק שמך כל התורה שמו של הקב"ה⁴⁴ הורק מכלי אל כלי בהשתלשלות להתלבש בעוה"ז בדברים גשמיים וכל מה שהורק למטה כו'

And this is [the meaning of] "your name is oil poured forth": the whole Torah is the Name of the Holy One, blessed be He, poured from vessel to vessel through the chain of descending worlds, to be clothed in this world in physical things. And the further down it is poured, etc.,

"Your name is oil poured forth" refers to the Torah, which is entirely G-d's Name. It was "poured" from one level to the next until it was clothed in physical matters in this world.

ריחו נודף יותר כמו שאנו רואים בשמן גשמי שמה שהי' למעלה כשהורק מכלי אל כלי נעשה למטה ריחו יותר

the more its fragrance spreads; as we see with physical oil, that what was above, when poured from vessel to vessel, below its fragrance becomes greater.

The analogy is from real oil: the more it is poured from vessel to vessel, the more its fragrance spreads. So too the Torah's "fragrance" is strongest in its lowest, most physical form.

כמו כן התורה נעוץ סופן בתחלתן⁴⁵ סוף מעשה במחשבה תחילה עייז יש להם עלייה להכלל כני"ל.

So too the Torah: “their end is wedged in their beginning,” “last in deed, first in thought.” Through this they have an ascent, to be included, as [explained] above.

Since “the end is wedged in the beginning,” the lowest level of Torah is bound to its highest source, as the final deed is what was first in thought. For this reason the Torah the souls learned below lifts them to be included in G-d.

וזהו עייכ עלמות הם נשמות שאינם בגוף בעוהיז אהבוך הוא אהבה רבה רב חסד כי טל אורות טליך⁴⁶

כל המשתמש באור תורה אור תורה⁴⁷ מחייהו (בכתובות קי"א ב')

And this is [the meaning of] “therefore the maidens”: these are the souls that are not in a body in this world; “love you”: this is the great love, “abundant in kindness.” For “your dew is a dew of lights”: whoever makes use of the light of Torah, the light of Torah revives him (Kesubos 111b).

“The maidens love you” means that the souls above attain the great love (ahavah rabbah), linked to “abundant in kindness.” The Talmud’s teaching that the light of Torah revives those who use it shows that their Torah study gives them life and elevation.

וזהו טובים לי אור את האור כי טוב⁴⁸ והנה עיי תשובה מעומקא דליבא בעוד הנשמה בעוהיז יכול לעלות ולהגיע גייכ לאהבה רבה כני"ל.

And this is [the meaning of] “goodly,” a term for light: “the light, that it was good.” Now, through teshuvah from the depth of the heart, while the soul is still in this world, it can rise and attain the great love as well, as [explained] above.

“Goodly” is read as a term for light, as in “G-d saw the light, that it was good,” so the “goodly oils” are the light of Torah. A soul still in this world can also reach this great love through deep teshuvah.

וזהו ישקני מנשיקות פיהו^{49, 50} וכוי והנה איתא ערבים עלי⁵¹ דברי סופרים יותר מיינה של תורה הן המאה ברכות שמברכין

And this is [the meaning of] “Let him kiss me with the kisses of his mouth, etc.” Now, it is said, “The words of the Scribes are dearer to me than the wine of Torah”: these are the hundred blessings that are said

The preceding verse, “Let him kiss me with the kisses of his mouth,” continues “for your love is better than wine.” The Talmud reads this as “The words of the Scribes are dearer than the wine of Torah,” and the Alter Rebbe applies it to the hundred blessings said daily, a rabbinic institution.

בכל יום ברוך אתה ה' שהן מד"ס שיהי' התגלוי' והמשכה מן העולם ועד העולם אלקינו שיהי' אלקינו לא למעלה בחינת כו' רק בשכל והתבוננות

every day, "Blessed are You, G-d," which are from the words of the Scribes, so that there be a revelation and drawing down "from world to world"; "our G-d," that He be our G-d, not above, on the level of, etc., only through intellect and contemplation.

Each blessing, "Blessed are You, G-d, our G-d," draws G-d's revelation down from the higher world to the lower one. "Our G-d" means that He should be ours, not remote above, and not known only through intellect and contemplation.

אך צריך שיהי' התגלות נקודת לבבו שיהי' רצון אחד לבדו ית' ובכל אחד מישראל יש אהבה

But there must be a revelation of the point of his heart, that there be one will, for Him alone, may He be exalted. And in every one of Israel there is a love

Beyond understanding, the innermost point of the heart must be revealed, a single will for G-d alone. Every Jew has such a love for G-d, though it may be hidden.

מסותרת כל חד לפום שיעורא דילי' בגילוי בתפלה יש מתפלל בבחי' צעק לבם⁵² אף שרואה בעצמו שהוא מגושם ומלובש בתאוות ומדות גשמיות

that is hidden, each according to his own measure, [coming] into revelation in prayer. There is one who prays in the manner of "their heart cried out," even though he sees in himself that he is coarse and clothed in physical desires and traits.

This hidden love surfaces in prayer, in each person according to his measure; some pray as if "their heart cried out." This can happen even when a person sees himself as coarse and bound up in physical desires.

אך עכ"ז האמת אינו כן כי הוא רק שקר מעלמא דשקרא והאהבה הנ"ל הוא האמת

But even so, the truth is not so; for that is only falsehood, from the world of falsehood, while the love mentioned above is the truth.

That coarseness is not the person's true self; it belongs to "the world of falsehood," this material world. The hidden love for G-d is the truth of the soul.

ולכן נקרא כנסת ישראל בשם אגוז אל גנת אגוז ירדתי^{53,54} כמו האגוז⁵⁵ שיש בו מוח וקליפה המכסה כמו כן בנשמות כו' בעודן בגוף בעוה"ז וזהו סוד האהבה מסותרת⁵⁶ הנ"ל⁵⁷

Therefore the Congregation of Israel is called by the name “nut”: “I went down to the garden of nuts.” Just as a nut has a kernel and a shell covering it, so too with souls, etc., while they are in a body in this world. And this is the secret of the hidden love mentioned above.

The Midrash compares Israel to a nut, which has an edible kernel hidden inside a hard shell. So too, while the soul is in a body its love for G-d is concealed within an outer shell, which is the “secret” of the hidden love.

אך על ידי מה יכולה לבא לגילוי רב הוא ע"י התעוררות סוד העליון ישת חשך סתרו⁵⁸ כו'

But through what can it come into great revelation? It is through the arousal of the higher secret, “He made darkness His hiding place, etc.”

The hidden love comes into full revelation when a higher “secret” is aroused. This higher secret is G-d’s own concealed level, described in the verse “He made darkness His hiding place.”

לבא להתגלות ע"י מתגלה סוד התחתון אהבה כנ"ל כמ"ש בד"ה כי תהיין לאיש שתי נשים⁵⁹ כו' ע"ש

to come into revelation; through this the lower secret, the love mentioned above, is revealed, as is explained in the discourse beginning “If a man has two wives, etc.”; see there.

When the higher hidden level is revealed, it brings out the lower secret, the soul’s hidden love. The Alter Rebbe refers to another maamar where this is explained at length.

וזהו נכנס יין יצא סוד⁶⁰ ע"י תשובה יוצא הסוד העליון והסוד התחתון כנ"ל וזהו מי גלה רז זה לבני⁶¹ כו':⁶²

And this is [the meaning of] “When wine enters, the secret comes out”: through teshuvah the higher secret and the lower secret come out, as [explained] above. And this is [the meaning of] “Who revealed this secret to My children, etc.”

The Talmud’s saying “When wine enters, the secret comes out” (wine and secret both equal seventy in gematria) is applied to teshuvah, which brings out both the higher and the lower secret. The Talmud’s “Who revealed this secret to My children” refers to Israel’s saying “we will do” before “we will hear”, a love and commitment from beyond understanding.

IN ONE'S AVODAH

A person should take honest stock of his soul: how high its source is and how far it has come down, and feel compassion for it with a broken heart. That teshuvah from the depth of the heart, especially in Elul and the Ten Days of Teshuvah, turns the innermost point of the heart, the will, thought, speech and action to G-d alone, seeking not even the Garden of Eden but G-d Himself; and one should know that whatever coarseness one sees in oneself is not the truth, while the hidden love for G-d is.

QUESTIONS FOR DISCUSSION

1. Why does the maamar call the whole World to Come “a single glimmer,” and what does teshuvah in this world reach that it does not?
2. How can a soul that has not sinned still be in need of teshuvah, according to the maamar?
3. What do “face” and “back of the neck” stand for, and how do Elul and the Ten Days of Teshuvah turn one into the other?
4. Why does the fragrance of oil, and of Torah, grow the further it is poured down, and how does that help the souls in the Garden of Eden?
5. What is the “higher secret” and the “lower secret,” and how does teshuvah bring both of them out?

SOURCES AND REFERENCES

Notes

PARAGRAPH 1

1 לריח שמניך טובים

The verse at the head of the maamar. Its last words, “the maidens love you,” are applied to souls that are not in bodies.

Song of Songs 1:3 א:השירים

לריח שמניך טובים שמן תורק שמך על-כן עלמות אהבוך:

Thine ointments have a goodly fragrance; Thy name is as ointment poured forth; Therefore do the maidens love thee.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT’S NOTE

שה”ש א, ג.

2 אל תקרי עלמות אלא עולמות

The Talmud reads alamos (maidens) as olamos (worlds) in this verse. The Alter Rebbe uses the reading to identify the “maidens” with souls in the upper worlds.

עבודה זרה ל”ה ב:ז ח”ח 35b:7 Avodah Zarah

דרש רב נחמן בריה דרב חסדא, מאי דכתיב: “לריח שמניך טובים”, למה תלמיד חכם דומה? לצלוחית של פלתיסין: מגולה — ריחה נודף, מכוסה — אין ריחה נודף. ולא עוד, אלא דברים שמכוסין ממנו מתגלין לו, שנאמר: “עלמות אהבוך”, קרי בקה “עלומות”; ולא עוד, אלא שמלאך המות אוהבו, שנאמר: “עלמות אהבוך”, קרי בקה “על מות”; ולא עוד, אלא שנוחל שני עולמות, אחד העולם הזה ואחד העולם הבא, שנאמר: “עלמות”, קרי בקה “עולמות”.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

Zohar III, 71b זח”ג עא, כב

KEHOT’S NOTE

ע”י לה, ב. זח”ג עא, ב.

3 כי בועלך עושיך

Isaiah calls G-d the “Master” (husband) and Maker of the Congregation of Israel. Here it is applied to souls clothed in bodies in this world.

ישעיהו נ”ד:ה”ה 54:5 Isaiah

כי בעלך עשיך הי צבאות שמו וגאלך קדוש ישראל אלקי כל-הארץ יקרא:

For thy Maker is thy husband, The L-RD of hosts is His name; And the Holy One of Israel is thy Redeemer, The G-d of the whole earth shall He be called.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT’S NOTE

ישע”י נד, ה.

4 מוטב דלידייני

After Acher’s death, a sage prays that he be judged so he may enter the World to Come. The Alter Rebbe infers that

even Gehinnom is worth enduring for the Garden of Eden.

חגיגה ט”ו ב:ג”ג 15b:3 Chagigah

פי נח נפשיה דאחר, אמרי: לא מידן לדייניה, ולא לעלמא דאתי ליתי. לא מידן לדייניה — משום דעסק באורייתא, ולא לעלמא דאתי ליתי — משום דחטא. אמר רבי מאיר: מוטב דלידייניה ולייתי לעלמא דאתי. מתי אמות, ואעלה עשן מקברו. פי נח נפשיה דרבי מאיר סליק קוטרך מקבריה דאחר.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

KEHOT’S NOTE

חגיגה טו, ב.

5 יש עוד גיהנם מקודם נהר דינור

The note says this idea is not found in the Alter Rebbe’s maamarim or in Or HaTorah, and points to Torah Chaim for the difference between Gehinnom and the River of Fire.

KEHOT’S NOTE

ענין זה ליתא במאמרי אדמו”ר ובאוה”ת. וראה בתו”ח פי וישלח דף קצו, ב [בהוצאה חדשה] ההפך בין גיהנם לנהר דינור “נהר דינור שטובלים בו הנשמות שיבוררו וילובנו מאש זרה (ולא כגיהנם שהוא אש השורף ומכלה כו)”.

6 נהר דינור דנגיד ונפיק

Daniel sees a river of fire issuing and going forth from before G-d. Here it is the purification a soul passes through before rising to the higher Garden of Eden.

דניאל ז’:י”ד 7:10 Daniel

נהר דינור נגד ונפק מן-קדמוהי אלף אלפין ישמשונה ורבו רבון קדמוהי קומוהי דינא יתב וספרין פתיחו:

A fiery stream issued And came forth from before him; thousand thousands ministered unto him, And ten thousand times ten thousand stood before him; The judgment was set, And the books were opened.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT’S NOTE

דניאל ז, י. בארוכה במאמרי אדמו”ר שם.

7 ירידה זו צורך עליה

That passage also teaches that the souls’ descent into the body is for the sake of an ascent.

KEHOT’S NOTE

ראה גם לעיל פי דברים א, א.

8 יפה שעה אחת בתשובה

Kehot’s marei makom for these words (its note is below).

KEHOT’S NOTE

אבות ד, יז.

9 יפה שעה אחת בתשובה ומע”ט בעוה”ז מכל חיי העוה”ב

The Mishnah teaches that one hour of teshuvah and good deeds in this world is finer than all the life of the World to

Come. This is the key to why the soul descends.

משנה אבות ד'י"ז: Pirkei Avot 4:17

הוא היה אומר, יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה, מכל חיי העולם הבא. ויפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא, מכל חיי העולם הזה:

He used to say: more precious is one hour in repentance and good deeds in this world, than all the life of the world to come; And more precious is one hour of the tranquility of the world to come, than all the life of this world.

Torat Emet 357 (Public Domain) • Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

כל חיי עוה"ב
The note says the Mittlerer Rebbe's version of this maamar stresses that "the life of the World to Come" is a plural.

KEHOT'S NOTE

במאמרי אדה"א מדייק לשון "חיי עוה"ב" לשון רבים. וע"ז מתרץ ג"ע התחתון וימות המשיח.

ג"ע התחתון וימות המשיח כו'
This parallel version of the maamar lists "the lower Garden of Eden, the higher Garden of Eden and the Days of Mashiach." It fills in the list abbreviated here.

KEHOT'S NOTE

במאמרי אדה"א ע"י יח ובאזה"ת ע"י מה: "ג"ע התחתון ג"ע העליון וימות המשיח". אבל באזה"ת ע"י נ: "ג"ע עליון ותחתון וימות המשיח ותחתון שנק' עוה"ב" — וראה באזה"ת הגהה לכאן. וראה בד"ה אתה הראת תשמ"י (סה"מ מלוקט ח"א ע"ס) שההפך בין ג"ע לתחתון, ג"ע בא ע"י אתעודלית ועבודת האדם, משא"כ בנוגע לתחיית המתים תנן כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב ע"ש. וראה סה"מ תרל"ג ח"ב ע"י תכא. אין כל אדם זוכה לג"ע.

הוא רק זיו השכינה
The Tzemach Tzedek asks: if even the Resurrection is only a "radiance", when will the inclusion in G-d's essence gained by teshuvah and good deeds be revealed? He answers that "radiance" means the life-force shining in the worlds in measured form, and notes that elsewhere this is said to apply in this world itself, though not as a reward.

KEHOT'S NOTE

באזה"ת כתב הצ"צ: "הדבר צריך ביאור כי מאחר שתחת"ם וגם אפילו כל הנא"י אינן אלא בחי' זיו כו' אי"כ מה שע"י תומע"ט בעוה"ז נכלל בעצמותו ומהותו ית' מתי יהי גילוי זה . . הן אמת במ"א כי שגם בעוה"ז ממש שייך זה רק שאינו כדרך קיבול שכל . . ע"כ צ"ל דמשי"כ . . אינו אלא בבחי' זיו היינו בבחי' חיות המאיר בעולמות בדרך שרש ועצם קצבת האור הנמשך להעולמות" ע"ש בארוכה.

ביו"ד נברא עוה"ב
The Talmud teaches that this world was created with the letter hei and the World to Come with the letter yud. The small yud points to how limited even the World to Come is compared to G-d's essence.

Menachot 29b:13-14 י"ג-י"ד

מפני מה נברא העולם הבא ביו"ד מפני שצדיקים שבו מועטים ומפני מה כפוף ראשו מפני שצדיקים שבו כפוף ראשיהם מפני מעשיהן שאינן דומין זה לזה אמר רב יוסף הני תרתי מילי אמר רב בספרים ותניא

לריח שמניך טובים שמן תורק שמך על כן עלמות אהבוך

תיובתיה חדא הא דאמר רב ס"ת שיש בו שתי טעיות בכל דף ודף יתקן שלש יגנו

Wikisource Talmud Bavli (CC-BY-SA)

KEHOT'S NOTE

מנחות כט, ב.

14 Job says, "from my flesh I behold G-d." The Alter Rebbe uses it to draw an analogy from a person's thought and speech to G-d's relation to creation.

איוב כ"ט:19-26 Job 19:26

ואחר עורי נקפוצאת ומבשרי אֶחָזֶה אֱלֹהִים:

And when after my skin this is destroyed, Then without my flesh shall I see G-d;

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

15 במאמר אחד יכול להבראות
Kehot's marei makom for these words (its note is below).
KEHOT'S NOTE

אבות ה, א.

16 במאמר אחד יכול להבראות
The Mishnah says the world was created with ten utterances though it could have been created with one. Here it shows that all creation is like a single utterance before G-d.

משנה אבות ה'א:1 Pirkei Avot 5:1

בעשרה מאמרות נברא העולם. ומה תלמוד לומר, וְהָלֹא בְמֶאֱמַר אֶחָד יָכוֹל לְהַבְרֹאוֹת, אֲלֹא לְהַפְרֹעַ מִן הַרְשָׁעִים שֶׁמֵּאֱבָדִין אֶת הָעוֹלָם שֶׁנִּבְרָא בְעֶשְׂרֵה מְאֻמֹּת, וְלֵתֵן שָׂכָר טוֹב לְצַדִּיקִים שֶׁמְקַיְמִין אֶת הָעוֹלָם שֶׁנִּבְרָא בְעֶשְׂרֵה מְאֻמֹּת:

With ten utterances the world was created. And what does this teach, for surely it could have been created with one utterance? But this was so in order to punish the wicked who destroy the world that was created with ten utterances, And to give a good reward to the righteous who maintain the world that was created with ten utterances.

Torat Emet 357 (Public Domain) • Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

17 בראשית נמי מאמר
The Talmud counts "In the beginning" as one of the ten utterances of creation. It supports the idea that creation as a whole stems from a single contracted utterance.

ראש השנה ל"ב א:י"ט-כ"ט Rosh Hashanah 32a:19-20

"ויאמר" דבראשית תשעה הו! "בראשית" נמי מאמר הוא, דתיב: "בדבר ה' שמים נעשו". רבי יוחנן בן נורי אומר: אם אמר שלש שלש מכולן — יצא. איבעיא להו, היכי קתני: שלש מן התורה, שלש מן הנביאים, ושלש מן הקתובים — דהו תשע, ואיכא בינייהו תדא, או דלמא: אֶחָד מן התורה, ואֶחָד מן הנביאים, ואֶחָד מן הקתובים — דהויין להו שלש, ואיכא בינייהו טובא?

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

KEHOT'S NOTE

ר"ה לב, א.

18

בכל חמשים אלף יובלות

That passage also speaks of the fifty thousand jubilees.

KEHOT'S NOTE

וכ"ה לעיל פ' נשא כ, ד. פי ואתחנן ז, ג. החשבון של ני אלפים יבולות מובא בספר ש"ך על התורה (— שפתי כהן להרה"ק מרדכי הכהן מגורי האריז"ל) בתחילת פ' בהר על הפסוק שש שנים תזרע שך שית אלפי שנים, שש שנים תזמור כרמך רמז על שיתא אלפי שמיטין ואספת את תבואתה תבואת ה' שאחר שיתא אלפי שמיטות יהיו בני העוה"ב שתפעול הבינה שהם חמשים אלף יבולות שכולם מנוחה ע"ש. בענין ני אלפים יבולות ראה סה"מ תקס"ב ע' רכו עם הגהות באוה"ת פ' קרח ע' תרסח ואילך. ובמארי אדה"א נ"ך ע' רד. יהל אור ע' תקנה דשם כי "וייל שזחו המרומו ג"כ בפ"י כל עולמים כל דהיינו חמשים אלף יבולות. . וענין חמשים אלף יבולות י"ל עפמ"ש בע"ח שער י"ד בענין נשי"ב שבא"א הם בבחי' חשבון גדול ע"כ מזה נמשך חשבון אלפים" ע"ש.

19

ולית מחשבה תפיסא ב"י כלל

From Elijah's prayer (Patach Eliyahu): "no thought can grasp You at all." It describes G-d's essence as beyond every level of revelation, including the World to Come.

Tikkunei Zohar 17a:10-12 ב"י א:י"ב-י"א:י"ב

אנת הוא עלאה על כל עלאין סתימא על כל סתימין. לית מחשבה תפיסא בך כלל. אנת הוא דאפיקת עשר תקונין. וקרינן לון עשר ספירן. לאנהגא בהון עלמין סתימין דלא אתגליין. ועלמין דאתגליין. ובהון אתכסיאת (נ"א אתכסיא) מבני נשא. ואנת הוא דקשר לון ומיחד לון. ובגין דאנת מלאגא. כל מאן דאפריש חד מן חבריה מאלין עשר. אתחשיב ליה כאלו אפריש בך.

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

PARAGRAPH 2

20

דע מאין באת

That passage discusses levels in the "point of the heart" that lie above Binah and Daas, and the parallel two levels of the supreme will above intellect.

KEHOT'S NOTE

אבות ג, א. ראה גם לעיל פ' במדבר ב, א. באוה"ת שה"ש ע' נב מבאר שהוא האין שממנו תמצא החכמה עילאה שמשם שרש הנשמה.

21

דע מאין באת ולאן אתה הולך

The Mishnah urges a person to know from where he came and where he is going. Here "from where" becomes the soul's source above Chochmah, and "where you are going" its descent into this world.

Pirkei Avot 3:1 אבות ג:א

עקבני בן מהללאל אומר, הסתפל בשלשה דברים ואי אתה בא לידי עברה. דע מאין באת, ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון. מאין באת, משפה סרוחה, ולאן אתה הולך, למקום עפר רמה ותולעה. ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון, לפני מלך המלכים הקדוש ברוך הוא:

Akabyah ben Mahalalel said: mark well three things and you will not come into the power of sin: know from where you come, and where you are going, and before whom you are destined to give an account and reckoning. From where do

לריח שמניך טובים שמן תורק שמך על כן עלמות אהבוך

you come? From a putrid drop. Where are you going? To a place of dust, of worm and of maggot. Before whom you are destined to give an account and reckoning? Before the King of the kings of kings, the Holy One, blessed be He.

Torat Emet 357 (Public Domain) • Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

22

והחכמה מאין תמצא

Job asks, "From where will wisdom be found?" Read in Chassidus as "Wisdom is found from ayin (nothing)," pointing to the level above Chochmah where the soul is rooted.

איוב כ"ח:י"ב-י"ח

והחכמה מאין תמצא ואי זה מקום בינה:

But wisdom, where shall it be found? And where is the place of understanding?

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT'S NOTE

איוב כח, יב.

PARAGRAPH 3

23

ברחמים גדולים אקבצך

"For a small moment I forsook you, and with great compassion I will gather you." The Alter Rebbe reads the exile as the "small moment" and teshuvah as drawing down the "great compassion."

ישעיהו נ"ד:ז-ז

ברגע קטן צוקתיך וברחמים גדולים אקבצך:

For a small moment have I forsaken thee; But with great compassion will I gather thee.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT'S NOTE

ישע"י נד, ז.

24

בד"ה להבין פ"י הפסוק מי אל כמוך

This is the maamar the text itself refers to.

KEHOT'S NOTE

לעיל פ' נצבים סא, א.

25

להמשיך י"ג מדות הרחמים

The Tzemach Tzedek suggests that the Thirteen Attributes here are the thirteen "tikkunei dikna" of Z'eir Anpin, while the "great compassion" refers to the thirteen of Arich Anpin.

KEHOT'S NOTE

באוה"ת שה"ש כרך א ע' נג מבאר הצ"צ: "אך י"ל דכוונתו כאן שיי"ג מדות הם י"ג ת"ד דו"א ורחמים גדולים הם י"ג ת"ד דא"א" ע"ש.

26

שלא יכול להתמשך בכלי אחד

The parallel version explains that this compassion cannot yet be drawn down and divided into attributes at all, because G-d's being and essence is far above even the great attributes that precede Chochmah.

KEHOT'S NOTE

במאמרי אדה"ז שם מבאר: "אשר עדיין לא ניתן להמשיך ולהתחלק במדות כלל וכמאמר דלאו דאית לך צדק ידיעא כו' ולא מכל אינון מדות כלל כי מהותו ועצמותו ית' גבוה מאד נעלה מן המדות הגדולות שלפני החכמה כו' וכמ"ש במ"א". וכ"ה באוה"ת שה"ש ע"י מו.

27

ה' ה' א-ל רחום

The opening of the Thirteen Attributes of Mercy revealed to Moshe. Here the doubled Name signals the drawing down from G-d's essence into the thirteen attributes.

שמות ל"ד:6: Exodus 34:6

ויעבר ה' על-פניו ויקרא ה' ה' אל רחום וחנון ארך אפים ורב-חסד ואמת:

And the L-RD passed by before him, and proclaimed: 'The L-RD, the L-RD, G-d, merciful and gracious, long-suffering, and abundant in goodness and truth;

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT'S NOTE

שמות לד, ו.

PARAGRAPH 4

28

כי יבעל בחור בתולה

"As a young man espouses a maiden." It shows that the verb ba'al refers to the first union with a maiden, which raises the question of how it applies to G-d and souls.

ישעיהו ס"ב:5: Isaiah 62:5

כיי-בעל בחור בתולה יבעלוך בנך ומשוש חתן עלי-כלה ישיש עליך אלקיך:

For as a young man espouseth a virgin, So shall thy sons espouse thee; And as the bridegroom rejoiceth over the bride, So shall thy G-d rejoice over thee.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT'S NOTE

ישע"י סב, ה.

29

The Talmud teaches that a woman makes a covenant only with the one who made her a vessel. It explains why "your Master" is paired with "your Maker."

סנהדרין כ"ב ב:3: Sanhedrin 22b:3

אמר רב שמואל בר אבוןא משימיה דרב: אשה גולם היא, ואינה כורחית ברית אלא למי שעשאה כלי, שנאמר: "כי בעליה עשיה ה' צבאות שמו".

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

30

שלו אטום כבתולה

Kehot's marei makom for these words (its note is below).

KEHOT'S NOTE

ב"ב (יב, ב). [כ].

31

שלו אטום כבתולה

Kehot cites this passage for the image of a heart that is sealed. The Alter Rebbe uses it to describe the soul's heart

לריח שמניך טובים שמן תורק שמך על כן עלמות אהבוך

closed by its descent.

בבא בתרא י"ב ב:ח-ט"ז: Bava Batra 12b:8-9

אמר רב הונא בריה דרב יהושע: הרגיל בינו, אפילו לבו אטום כבתולה - יין מפקחו, שנאמר: "ותירוש ינובב בתלות". אמר רב הונא בריה דרב יהושע: פשיטא, חלק בכור וחלק פשוט - יתבינן לקה אחד מצרא. קם - מאי?

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

32

G-d is called the "Master" (husband) and Maker of His people. Here it describes G-d opening the sealed heart of a soul in this world.

ישעיהו נ"ד:5: Isaiah 54:5

כי בעליה עשיה ה' צבאות שמו וגאלה קדוש ישראל אלקי כל-הארץ יקרא:

For thy Maker is thy husband, The L-RD of hosts is His name; And the Holy One of Israel is thy Redeemer, The G-d of the whole earth shall He be called.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

PARAGRAPH 5

33

ה' צבאות

The verse continues "your Master is your Maker" with "G-d of Hosts is His Name." The Alter Rebbe reads it as teaching that all the World to Come is only G-d's "Name."

ישעיהו נ"ד:5: Isaiah 54:5

כי בעליה עשיה ה' צבאות שמו וגאלה קדוש ישראל אלקי כל-הארץ יקרא:

For thy Maker is thy husband, The L-RD of hosts is His name; And the Holy One of Israel is thy Redeemer, The G-d of the whole earth shall He be called.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

34

הודו על ארץ ושמים

"His Name alone is exalted; His glory is over earth and heaven." It shows that what shines in the worlds is only G-d's glory, a radiance.

תהילים קמ"ח:13: Psalms 148:13

יהללו את-שם ה' ביי-שנב שמו לכדו הודו על-ארץ ושמים:

Let them praise the name of the L-RD, For His name alone is exalted; His glory is above the earth and heaven.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

35

מכון לשבתך פעלת ה'

From the Song at the Sea: "the foundation for Your dwelling that You have made, G-d." The opened heart becomes such a dwelling. (The Kehot note reads Exodus 15:7; the words are in 15:17.)

שמות ט"ז:17: Exodus 15:17

תבאמו ותטעמו פהר נחלתה מכון לשבתך פעלת Havayah מקדש אד-ני כוננו ידך:

Thou bringest them in, and plantest them in the mountain of Thine inheritance, The place, O L-RD, which Thou hast

made for Thee to dwell in, The sanctuary, O L-rd, which Thy hands have established.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)
KEHOT'S NOTE

שמות טו, ז.

36

יאר ה' פניו אליך

From the Priestly Blessing. G-d's face shining on a person arouses the person to turn his face back to G-d.

Numbers 6:25הכ"ה במדבר ו'

יאר Havayah פניו אליך ויחנך:

The L-RD make His face to shine upon thee, and be gracious unto thee;

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)
KEHOT'S NOTE

במדבר ו, כה.

37

כמים הפנים

"As water reflects face to face, so is the heart of a person to another." It explains how G-d's turning to a person evokes a matching turn from below.

Proverbs 27:19ט"ט משלי כ"ז:

כמים הפנים לפנים כן לבי האדם לאדם:

As in water face answereth to face, So the heart of man to man.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

38

כי פנו אלי עורף ולא פנים

Jeremiah rebukes the people for turning their backs to G-d. Here it describes service during the year that lacks inner turning to G-d.

Jeremiah 2:27כ"ז ירמיהו ב':

אמרים לעץ אבי אתה ולאבן את ילדתנו פנינו אלי ערף ולא פנים ובעת רעתם יאמרו קומה והושיענו:

Who say to a stock: 'Thou art my father', and to a stone: 'Thou hast brought us forth', for they have turned their back unto Me, and not their face; but in the time of their trouble they will say: 'Arise, and save us.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

39

מי לי בשמים

KeHOT's marei makom for these words (its note is below).

KEHOT'S NOTE

תהלים כג, כה.

40

מי לי בשמים

"Whom have I in heaven [but You]?" One desires nothing, not even the Gardens of Eden, but G-d Himself. (The Kehot note reads Psalms 23:25; the words are in 73:25.)

Psalms 73:25כ"ה ע"ג: תהילים ע"ג:

מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ:

Whom have I in heaven but Thee? And beside Thee I desire none upon earth.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

לריח שמניך טובים שמן תורק שמך על כן עלמות אהבוך

41

בכל נפשך

From the Shema: love G-d "with all your soul." It describes the total self-giving of the Ten Days of Teshuvah.

Deuteronomy 6:5ו"ה: דברים ו'

ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך:

And thou shalt love the L-RD thy G-d with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy might.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

42

ורב חסד

One of the Thirteen Attributes of Mercy, "abundant in kindness." It names the mercy drawn down from G-d's essence.

Exodus 34:6ו"ו: שמות ל"ד:

ויעבר ה' על-פניו ויקרא ה' ה' אל רחום וחנון ארך אפים ורב-חסד ואמת:

And the L-RD passed by before him, and proclaimed: 'The L-RD, the L-RD, G-d, merciful and gracious, long-suffering, and abundant in goodness and truth;

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

PARAGRAPH 6

43

לריח שמניך טובים

The opening verse, now applied to souls in the Garden of Eden, who rise through the "fragrance" of the Torah they learned.

Song of Songs 1:3ג' א: שיר השירים

לריח שמניך טובים שמן תורק שמך על-כן עלמות אהבוך:

Thine ointments have a goodly fragrance; Thy name is as ointment poured forth; Therefore do the maidens love thee.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

44

כל התורה שמו של הקב"ה

KeHOT's marei makom for these words (its note is below).

KEHOT'S NOTE

ראה רמב"ן בהקדמתו עה"ת. ובכ"מ.

45

נעוץ סופן בתחלתן

The ten Sefiros have "their end wedged in their beginning." Here it explains why Torah at its lowest level is bound to its highest source.

Sefer Yetzirah 1:7ז"א: ספר יצירה

עשר ספירות בלי מה נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן כשלהבת קשורה בגחלת שאדון יחיד ואין לו שני ולפני אחד מה אתה סופר:

The decade of existence out of nothing has its end linked to its beginning and its beginning linked to its end, just as the flame is wedged to the live coal; because the L-rd is one and there is not a second one, and before one what wilt thou count?

Sefer Yetzirah, Warsaw 1884 (Public Domain) • Sefer Yetzirah, trans. by Isidor Kalisch. New York, 1877 (Public Domain)

46

טל אורות טליך

“Your dew is a dew of lights,” the verse of the resurrection. The Talmud expounds it as the light of Torah reviving those who use it.

ישעיהו כ"ו:19ט"ז

יחיו מתיה נבלתי קומון הקיצו ורגנו שכני עפר כי טל אורת טלך וארץ רפאים תפיל:

Thy dead shall live, my dead bodies shall arise— Awake and sing, ye that dwell in the dust— For Thy dew is as the dew of light, And the earth shall bring to life the shades.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

47

The Talmud teaches that whoever makes use of the light of Torah is revived by it. It shows that Torah study gives the souls their life and elevation.

כתובות ק"א ב:ה'5

אמר לקה רבי יוחנן: לא ניחא למרייהו דאמרת להו הכי, הווא במרפה עצמו לעבודה זרה הוא דכתיב. אמר לקה: מקרא אחר אני דורש, דכתיב: "כי טל אורות טליך וארץ רפאים תפיל", כל המשתמש באור תורה — אור תורה מחייהו, וכל שאין משתמש באור תורה — אין אור תורה מחייהו.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

48

את האור כי טוב

“G-d saw the light, that it was good.” It links the word “good” with light, so “goodly oils” means the light of Torah.

בראשית א':ד'14

וירא אלקים את־האור כי־טוב ויבדל אלקים בין האור ובין החשך:

And G-d saw the light, that it was good; and G-d divided the light from the darkness.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

49

וזהו ישקני מנשיקות פיהו

There the Mitteler Rebbe explains why “the fragrance of your goodly oils” follows “Let him kiss me,” whose continuation “better than wine” is expounded as the words of the Scribes being dearer than the wine of Torah.

KEHOT'S NOTE

במאמרי אדה"א נ"ך ע' רטז מבאר כאן מהו ענין סמיכת הפסוק לריח שמניך להפסוק שלעיל מיניה ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין ע"ז אמרו ערבים עלי ד"ס יותר מיינה של תורה.

50

ישקני מנשיקות פיהו

The verse before “the fragrance of your goodly oils.” It leads to the teaching about the words of the Scribes.

Song of Songs 1:2ב'א

ישקני מנשיקות פיהו כי־טובים דדיך מיין:

Let him kiss me with the kisses of his mouth— For thy love is better than wine.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT'S NOTE

שה"ש א, ב.

51

ערבים עלי ד"ס יותר מיינה של תורה

The Talmud reads “your love is better than wine” as “the words of the Scribes are dearer than the wine of Torah.” It is applied to the hundred daily blessings instituted by the Sages.

Avodah Zarah 35a:6ר"א

השיאו לדבר אחר וכו'. מאי "כי טובים דדיך מיין"? כי אתא רב דימי אמר: אמהרה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא: רבנו של עולם, עריבים עלי דברי דודיך יותר מיינה של תורה.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

KEHOT'S NOTE

ע"ז לה, א. ע' מסעי (צב, ג). וש"נ. [כ].

52

צעק לבם

“Their heart cried out to G-d.” It describes prayer in which the hidden love bursts forth.

Lamentations 2:18ח"ב

צעק לבם אל־אדני חומת בתי־ציון הורדי כנחל דמעה יומם ולילה אל־תתני פוגת לך אל־תדם בתי־עיןך:

Their heart cried unto the L-rd: ‘O wall of the daughter of Zion, Let tears run down like a river Day and night; Give thyself no respite; Let not the apple of thine eye cease.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

53

אל גנת אגוז ירדתי

KeHOT's marei makom for these words (its note is below).

KEHOT'S NOTE

שה"ש שם.

54

אל גנת אגוז ירדתי

“I went down to the garden of nuts.” The verse behind the comparison of Israel to a nut.

Song of Songs 6:11א"ו

אל־גנת אגוז ירדתי לראות באפי הנחל לראות הפרחה הגפן הנצו הרמנים:

I went down into the garden of nuts, To look at the green plants of the valley, To see whether the vine budded, And the pomegranates were in flower.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

55

כמו האגוז

There the Mitteler Rebbe explains the difference between a nut and other fruit.

KEHOT'S NOTE

ראה במאמרי אדה"א נ"ך ע' ריח ההפרש בין אגוז לשאר פרי. ובספר החקירה להצ"צ דף צה, ב שמבאר: "אגוז שיש לו קליפין הרבה וקשות ובתוכו המוח שהוא נחלק לארבע חלקים כנגד ד' אותיות השם . . והיינו התלבשות הנשמה בגוף אשר הנשמה יש בה מד' עולמות אבי"ע שהם ד' אותיות השם . . ותכלית הכוונה כדי ישבור קליפי האגוז שהם תאוות הגוף וע"ז יבא לבחי' יתרון האור בחי' תשובה" ע"ש. וראה גם באוה"ת בראשית כרך ג דף תרס, ב. ויקרא כרך א ע' שז מה אגוז זה אם נופל לתוך הטנופת כו' כן ישראל כו'.

56

וזהו סוד האהבה מסותרת

There the Mittlerer Rebbe explains at length how every Jew, however sunk in worldly matters, has the strength for self-sacrifice when tested.

KEHOT'S NOTE

בארוכה במאמרי אדה"א נ"ך ח"ב ע"י ריט, דשם מתחיל לבאר איך יש כח החזק בכאור"א מישראל למס"נ על קדה"ש אחר שגופו הולך וקשה בגסות ובחומרות איך תבא לגילוי מיד בניסיון, ומפרש גם שנשתקע בהבלי העולם הזה בכל עומק לבו ונפשו מתעורר באהבה אלקית שזה בא מבחי הפרי שבתוך הקליפה ע"ש.

57

ולכן נקראת כנסת ישראל בשם אגוז

The Midrash likens Israel to a nut. The Alter Rebbe applies the image to the hidden love within the soul.

שיר השירים רבה ו' י"א:11 Shir HaShirim Rabbah

... ונסע אהל מועד, דבר אחר אל גנת אגוז ירדתי, זה העולם. לראות באבי הנחל, אלו ישראל. לראות הפרח הנפון, אלו כתי כנסיית וכתמי מדרשות. הנצו הרמנים, אלו התינוקות שיושבין ועוסקין בתורה, ויושבין שורות שורות כגרעיני רמנים.

"I went down to the nut garden to look at the budding of the valley, to see if the vine had blossomed and the pomegranates were in bloom" (Song of Songs 6:11). "I went down to the nut garden," Rabbi Yehoshua ben Levi said: Israel was likened to a nut tree. Just as a nut tree is pruned, and it regenerates, [such that] it is pruned for its own good - why? - because it regenerates, like that which is trimmed and regenerates, and like fingernails that are trimmed and ...

Midrash Rabbah -- TE (Public Domain) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

KEHOT'S NOTE

שהש"ר ו, יא. רש"י שה"ש ו, יא.

58

ישת חושך סתרו

"He made darkness His hiding place." Here it names the "higher secret," G-d's concealed love, whose arousal reveals the soul's hidden love.

Psalms 18:12 תהלים י"ח:12

לשתחשך סתרו סביבותיו ספתו חשכת־מים עבי שחקים:

He made darkness His hiding-place, His pavilion round about Him; darkness of waters, thick clouds of the skies.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT'S NOTE

תהלים יח, יב.

59

כמ"ש בד"ה כי תהיין לאיש שתי נשים

This is the maamar the text refers to.

KEHOT'S NOTE

ראה לעיל בדברים לו, ד [מאמר הנ"ל וד"ה דידן, לריח שמניך שניהם נאמרו בפ"י כי תצא תקסי"ג].

60

נכנס יין יצא סוד

"When wine enters, the secret comes out." Applied here to teshuvah bringing out both the higher and the lower

secret.

עירובין ס"ה א' י"ט-כ"ט Eruvin 65a:19-20

אמר רבי חייא: כל המתנישב ביינו — יש בו דעת שבקעים וקנים. "ויו" ניתן שבקעים אותיות, ו"סוד" ניתן שבקעים אותיות. נכנס יין — יצא סוד. אמר רבי חנין: לא נברא יין אלא לנחם אכלים ולשלם שכר לרשעים, שנאמר: "תנו שכר לאובד וגו'".

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

סנהדרין ל"ח א' ג' ד' Sanhedrin 38a:3-4

אמר להם: בני, קוצים אתם מטילין לי בעיניי? אמר לו רבי חייא: רבי, אל ירע בעיניך. "ויו" ניתן שבקעים אותיות, ו"סוד" ניתן שבקעים אותיות. נכנס יין — יצא סוד. אמר רב חסדא אמר מר עוקבא, ואמרי לה אמר רב חסדא: דרש מרי בר מר, מאי דכתיב: "וישקד הי על הרעה ויביאה עלינו כי צדיק הי אלקינו"? משום דצדיק הי — "וישקד הי על הרעה ויביאה עלינו"? אינו, צדקה עשה הקדוש ברוך הוא עם ישראל שהקדים גלות צדקיהו ועוד גלות יכניה ...

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

Zohar III, 39a זח"ג לט, 39a

KEHOT'S NOTE

עירובין סה, א. סנהדרין לח, א. זח"ג לט, א.

61

מי גלה רו זה לבני

When Israel said "we will do" before "we will hear," a heavenly voice asked, "Who revealed this secret to My children?" It points to the hidden love that goes beyond understanding.

Shabbat 88a:8 שבת פ"ח א' ח' 88a:8

אמר רבי אלעזר: בשעה שהקדימו ישראל "נעשה" ל"נשמע" יצתה בת קול ואמרה להן: מי גלה לבני רו זה שמלאכי השרת משתמשין בו? דכתיב: "בכרו הי מלאכיו גברי כח עשי דברו לשמע בקול דברו" — ברישא "עשי", והדר "לשמע". אמר רבי חמא ברבי חנינא: מאי דכתיב "כתפות בעצי היער וגו'" — למה נמשלו ישראל לתפות, לומר לה: מה תפות זה פרוי קודם לעליו, אף ישראל הקדימו "נעשה" ל"נשמע".

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

KEHOT'S NOTE

שבת פח, א.

62

ובמקום שבע"ת עומד

"In the place where baalei teshuvah stand, perfect tzadikim cannot stand." It shows the unique height reached through teshuvah.

Berakhot 34b:22-23 ברכות ל"ד ב' כ"ב-כ"ג 34b:22-23

ופליגא דרבי אבהו, דאמר רבי אבהו: מקום שבבלי תשובה עומדין — צדיקים גמורים אינם עומדין, שנאמר: "שלום שלום לרחוק ולקרוב". "לרחוק" ברישא, והדר "לקרוב". ורבי יוחנן אמר לה: מאי "רחוק" — שהיה רחוק מדבר עבירה מעיקרא. ומאי "קרוב" — שהיה קרוב לדבר עבירה, ונתרחק ממנו השתא.

This is at variance with the opinion of R. Abbahu who said : The place which the penitent occupy, the perfectly righteous are unable to occupy ; as it is said, "Peace, peace to him that is far off and to him that is near" — "to him that is far off [from G-d]" first, and then "to him that is near." But R. Johanan can reply : What means "To him that is far off"? To

him who was far off from transgression from the first ; and
what ...

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A.
Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

KEHOT'S NOTE

ברכות לד, ב. וראה הערת כ"ק אדמו"ר בס' המאמרים ה'תש"ט, ע' 183.

Likkutei Torah

THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

Hebrew text of Torah Ohr and Likkutei Torah and their marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes): © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation: CC BY 4.0. Our explanations and source notes: CC BY-NC 4.0.

Quoted sources, via Sefaria: Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) (Public Domain); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Torat Emet 357 (Public Domain); Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY); Wikisource Talmud Bavli (CC-BY-SA); Constantinople, 1740 (CC-BY-NC); Sefer Yetzirah, Warsaw 1884 (Public Domain); Sefer Yezirah, trans. by Isidor Kalisch. New York, 1877 (Public Domain); Midrash Rabbah -- TE (Public Domain); The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY); Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain).

English translation and explanations: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code_opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/likkutei-torah/shir-hashirim/4/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok